

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babeș-Bolyai"
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Literatura Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Filologie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/ Calificarea	SLLM / Master

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LMM2114 Retorici clasice (în limba maghiară)							
2.2 Titularul activităților de curs	prof. univ. dr. Gábor Csilla							
2.3 Titularul activităților de seminar	prof. univ. dr. Gábor Csilla							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	3	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DA
							Obligativitate	Opt.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					39
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					45
Tutoriat					4
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	133				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă, calculator și videoproiector
5.2 de desfășurare a seminarului	sală de curs dotată cu tablă, calculator și videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABES-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABES-BOLYAI UNIVERSITAT
BABES-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

Competențe profesionale	<p>cunoașterea unor concepte fundamentale și a unor termeni funcționali în domeniul retoricilor clasice în orizont istoric</p> <p>înțelegerea relațiilor și a influențelor dintre categoriile <i>retorică</i>, <i>hermeneutică</i>, <i>istoria spiritualității</i></p> <p>reflexie critică asupra problematicii bazată pe cunoașterea literaturii primare și secundare însușirea și</p> <p>aplicarea terminologiei de specialitate</p> <p>deschidere spre interdisciplinaritate</p>
-------------------------	---

Competențe transversale	organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare și prin proiecte în echipă
-------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> disciplina oferă o abordare aprofundată, aplicată pe sistemul retoricilor clasice, a modelelor teoretice legate de retorică, interpretarea contextelor istorice ale acestora în perspectivă istorică și a istoriei mentalităților relaționarea textelor și a contextelor studiate, capacitatea de a construi argumentat o perspectivă analitică asupra anumitor probleme din domeniu elaborarea unui discurs oral/scriș complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic, pe o temă sau alta dintre cele care fac obiectul cercetării în cadrul disciplinei
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> descrierea și exemplificarea metodelor acumulate în cadrul analizelor individuale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Sistemul retoric și septem artes liberales. Interdisciplinaritatea și univetsalitatea retoricii clasice – hermeneutică, teologie, spiritualitate Concepte de bază/cuvinte cheie: sistem retoric, situația retorică, genuri, genuri de stil	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
2. Inventio și bazele semioticii. Status retoric, dialectica și interrelația dintre lucruri și cuvinte (<i>res et verba</i>) Concepte de bază/cuvinte cheie: inventio, argumentare, ampicifare	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
3. Silogismul, entimema, exemplul. Metode de argumentare în retorică și în dialectică. Culegeri de exemple Concepte de bază/cuvinte cheie: silogistică, argumentarea inductivă și deductivă	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
4. Dispositio: structura și istoria sa Concepte de bază/cuvinte cheie: exordium, narratio, confirmatio, refutatio, digressio, peroratio	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
5. Elocutio = stilistică? Spre o interpretare alternativă a elocuției. Concepte de bază/cuvinte cheie: aptum, decorum, copia rerum, copia verborum 6. Memoria și retorica. Metaforele, locurile, formele memoriei. Memoria în orizontul trecutului și al viitorului Concepte de bază/cuvinte cheie: mnemotehnică, memorie culturală, meditație	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text. Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text.	
7. Actio, pronuntiatio. Tradițiile nonverbale ale discursului Concepte de bază/cuvinte cheie: reglarea vocii, mimica, gesturi	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	

Bibliografie

1. Silva Rhetoricae: <http://humanities.byu.edu/rhetoric/silva.htm>;
2. Roland Barthes, *A régi retorika* = Thomka Beáta (szerk.), *Az irodalom elméletei III*, Pécs, 1997, 69–178.
3. Adamik Tamás, *A retorikai szituáció: a szóközi beszéd fajtái és részei* = Adamik Tamás–A. Jászó Anna–Aczél Petra, *Retorika*, Bp., 2005, 38–55.
4. Augustinus, *De doctrina christiana*. În limba maghiară: *Szent Ágoston, A keresztény tanításról*, Bp., 2001.
5. Adamik Tamás, *Szemiotika és a biblia* = Uő., *Antik stíluselméletek Gorgiasztól Augustinusig*, Bp., 1998, 255–278.
6. Carolus Regius, *Orator christianus*, Roma, 1612. Részletek magyarul: C. R., *Keresztény szónok* = Bitskey István (szerk.), *Retorikák a barokk korból*, Debrecen, 2003, 157–203.
7. Kecskeméti Gábor, *Toposzok és exemplumok a história hasznairól a 17. században*, *Studia Litteraria*, 32(1994), 73–89.
8. Bartók István, „Sokkal magyarabbul szólhatnánk és írhatnánk”. *Irodalmi gondolkodás Magyarországon 1630–1700 között*, Bp., 1998.
9. Imre Mihály, *Magyarország panasza*, Debrecen, 1995.
10. Claude Bremond–Jacques Le Goff–Jean-Claude Schmitt, *L'Exemplum*, Brepols, 1982. Részletek magyarul: *Az „exemplum”*, LK.k.t., 2001, 55–63.
11. Bujdosóné Papp Andrea, „Ritka és válogatott történetekből készített tükrök”. *A kultúrák közötti kommunikáció egy fajtája a 18. századi magyar társadalomban* = Szemerényi Ágnes (szerk.), *Folklór és irodalom*, Bp., 2005, 116–128.
12. Barbara Bauer, *Die Rhetorik des Streitens. Ein Vergleich der Beiträge Philipp Melanchthons mit Ansätzen der modernen Kommunikationstheorie*, *Rhetorica. A Journal of the History of Rhetoric*, 1996, 37–69.
13. Hans-Robert Jauss, *A hitvita avagy: The Last Things Before The Last* = Thomka Beáta (szerk.), *Az irodalom elméletei V*, Pécs, 1997, 143–179.
14. *Elocutio* = Gert Ueding (ed.), *Historisches Wörterbuch der Rhetorik II*, Tübingen, 1994, 1022–1062.
15. Bencze Lóránt, *Stílus és értelmezés a nyelvi kommunikációban*, Bp., 1996.
16. Bencze Lóránt, *A trópusok, az alakzatok és a metaforaalkotás* = Szathmári István (szerk.), *Hol tart ma a stilisztika?* Bp., 1996, 234–309.
17. Bartók István, *Terminusok és szakkifejezések. Medgyesi Pál és a magyar tudományos műnyelv* = Fazakas Gergely Tamás és Győri L. János (szerk.), *Medgyesi Pál redivivus. Tanulmányok a 17. századi puritanizmusról*, Debrecen, 2008, 156–163.
18. Gábor Csilla, „A szóllásnak módgyát úgy ejteném. Pázmány Péter és az anyanyelvűség programja” = Uő., *Religió és retorika: Tanulmányok a középkori, reneszánsz, barokk irodalomról*, Kolozsvár, 2002, 219–230.
19. Paul Ricoeur, *Memoria, istoria, uitarea*, Bukarest, 2001.
20. Douve Draaisma, *Metaforamasina. Az emlékezet egyik lehetséges története*, Bp., 2002.
21. Erdei Klára, *Auf dem Wege zu sich selbst: die Meditation im 16. Jahrhundert: Eine funktionsanalytische Gattungsbeschreibung*, Wiesbaden, 1990.
22. Gábor Csilla, „Religiosa actio mentis”. *Meditációelmélet és meditációtípusok a kora újkorban Európában és*

Magyarországon = Uő (szerk.), *Devóciók, történelmek, identitások*, Kolozsvár, 2004, 9–60.

23. Jan Bremmer–Herman Roodenburg (ed.), *A Cultural History of Gesture. From Antiquity to the Present Day*, Cambridge, 1991.

Bibliografie opțională:

1. Kecskeméti Gábor, *A prédikáció műnemi besorolása és a prédikációelméleti gondolkodás korszakai* = Kecskeméti Gábor (szerk.), *Tarnai Andor-émlékkönyv*, Bp., 1996, 143–158.
2. Gábor Csilla, *Káldi György prédikációi. Források, teológia, retorika*, Debrecen, 2001, 132–148.
3. Kecskeméti Gábor, *Teológia és retorika a régi magyar prédikációirodalomban* = Jankovics József, Monok István, Nyerges Judit, Sárközy Péter (szerk.), *A magyar művelődés és a kereszténység (La civilta ungherese e il cristianesimo): A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai (Róma--Nápoly, 1996. szeptember 9--14.)*, Bp.–Szeged, 1998, II, 743–753.
4. Bitskey István, *Ekkleziológia és retorika Pázmány Péter műveiben*, *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Series Theologia Catholica Latina* (1), 2000, 119–134.
5. Madas Edit, *Középkori prédikációirodalmunk történetéből: A kezdetektől a XIV. század elejéig*, Debrecen, 2002.

8.2 Seminar		Observații
1. Introducere. Retorica clasică pe mâinile unui poet neoclasic. Babits Mihály, <i>Irodalmi nevelés</i> Cuvinte cheie: retorică, didactică, literatură, gândire, argumentare	Conversație euristică; analize de text. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
2. Scrierea și citirea. Platon despre schimbarea paradigmei: <i>Phaedrus</i> Cuvinte cheie: scrierea, citirea, dialogul, conversația euristică, memoria	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
3. Retorică și pedagogie: bazele epistemologice și morale ale retoricii. Quintilian: <i>Institutio oratoria</i> , cărțile II, XII Cuvinte cheie: morală, pedagogie, elocvență, personalitate, antropologie	Prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
4. Locurile memoriei și ale uitării. Augustinus, <i>Confessiones</i> , cartea X. Cuvinte cheie: metaforă, memoria, uitarea, reflexia, introspecția	Prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte. Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
5. Quadruplex sensus și Dante: <i>Paradisul</i> , Scrisoarea a	Conversație euristică;	Lectura în prealabil a textelor

XIII-a Cuvinte cheie: sens literar, alegoric, moral, anagogic, metode de interpretare medievală	prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru tematica actuală. Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual.	care urmează să fie interpretate este obligatorie
6. Retorica meditației: teorii premoderne. Meditația și dialectica (Thomas Kempis, Wessel Gansfort). Meditația și <i>potentia animae</i> (Ludovicus Granatensis) Cuvinte cheie: meditație, dialectică, memoria, intelectul, voința	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
7. Retoricile ordinii: Bonaventura, Bellarmino, Tasi Gáspár Cuvinte cheie: metafore ale vieții spirituale, retorica spiritualității, meditația medievală și premodernă, terminologia științifică în formare	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte. Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
8. Hagiografie și polemică: Monoszlói András, Gyarmathi Miklós, Pázmány Péter despre cultul sfinților Cuvinte cheie: polemică, cultul sfinților, argumentare, silogism, dialectică	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția prozei. Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
9. Argumentele intelectualității și a sentimentelor/afectelor în cultura retorică: polemia religioasă. Polemica despre biserica adevărată: Pázmány Péter, Pécsváradi Péter. Cuvinte cheie: polemica, eclesiologia premodernă, silogism, argumente ad hominem	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția prozei. Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
10. Hagiografie și predică: Illyés András, Illyés István despre sfinții maghiari din evul mediu Cuvinte cheie: predica, omiletică, afectivitate, amplificare, hypotyposis	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția prozei. Analiza unor	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie

	texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie individual. Exemplificări, exerciții.	
11. Afectivitate și retorică. Predica de vinerea mare nr. 2. a lui Kelemen Didák Cuvinte cheie: predica, omiletică, afectivitate, amplificare, hypotyposis	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția prozei Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
12. Retorica în afara retoricii clasice: convenții stilistice și lingvistice în testamente. Testamentu lui Kornis Gáspár Cuvinte cheie: testament, reguli ale unui testament, retorică, convenții stilistice	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția prozei Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
13. Tradiția retorică a elogiului. Kölcsey Ferenc, <i>Emlékbeszéd Kazinczy Ferenc felett</i> , <i>Emlékbeszéd Berzsenyi Dániel felett</i> Cuvinte cheie: elogi, genul demonstrativ, afectivitate, tradiție retorică	Conversație euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenți; analize de texte reprezentative pentru evoluția prozei Analiza unor texte pe baza cunoștințelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
14. Concluzii. Recapitulări.	Conversație euristică. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciții.	

Bibliografie

1. Alexander Baumgarten, *A Phaidrosz egységes témája Platón és a felejtés problémája*, Kellék, 1997/8–9, 31–37.
2. Simon Attila, *A lélekbe írt logosz*, http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2013/02/2004_4_simon.pdf
3. G. R. F. Ferrari, *Listening to the Cicadas: A Study of Plato's Phaedrus*, New York, 1987.
(<http://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam031/86034334.pdf>)
4. Arthur E. Walzer, *Quintilian's 'Vir Bonus' and the Stoic Wise Man*, *Rhetoric Society Quarterly* (33.4), 2003, 25–42.
5. Arthur E. Walzer, *Moral Philosophy and Rhetoric in the Institutes: Quintilian on Honor and Expediency*, *Rhetoric Society Quarterly* (36.3), 2006, 263–280.
6. Gerard O'Daly, *Remembering and forgetting in Augustine, Confessions X = Memoria: Vergessen und erinnern*, hrsg. Anselm Haverkamp, Renate Lachmann, München, 1993, 31–46.
7. Dante Alighieri, *Összes művei*, Bp., 1962, 505–519 (és a kapcsolódó kommentárok).
8. Pál József, „Silány időből az örökkévalóba”. *Az Isteni színjáték nyelvi és tipológiai szimbolizmusa*, Szeged, 1997.
9. Bonaventura, *Itinerarium mentis in Deum*. Magyarul: *A lélek zárándokútja Istenbe* = Szent Bonaventura *Misztikus művei*, Bp., 1990, 30–72.
10. Roberto Bellarmino, *De ascensione mentis in Deum*. Magyarul: Tasi Gáspár (ford.), *Elméneknek Istenben fölmeneteléről a' teremtet állatok garádichin*, Bátfá, 1639.
11. Gábor Csilla, *Devóció és nyelvalkotás. Roberto Bellarmino elmélkedő könyvének magyar fordítása* = Uő., *Religió és retorika*, Kolozsvár, 2002, 278–317.
12. Kelemen Didák, *Nagypénteki második prédikáció* = Szelestei Nagy László (szerk.), *Régi magyar prédikációk*, Bp., 2005, 194–216.
13. Tasi Réka, *Az isteni szó barokk sáfárai*, Debrecen, 2009, 142–187.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

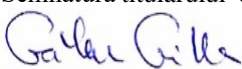
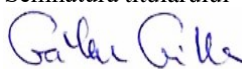

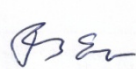
În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoaștere și înțelegere	Colocviu	67%
	Abilitatea de explicare și de interpretare		
10.5 Seminar	Cunoaștere și înțelegere	Colocviu, lucrare scrisă	33%
	Abilitatea de explicare și de interpretare		
	Participarea activă la discuții		
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Studentul cunoaște care sunt principalele concepte instrumentale ale domeniului retoricii clasice în context istoric, le recunoaște și le definește corect, le folosește adecvat în analize ale unor materiale specifice domeniului.			

- Limbajul de specialitate este corect utilizat
- Abilitatea de explicare și de interpretare
- Elaborarea de lucrări de seminar, referate, cronici, dosare de receptare critică, participarea activă la discuții, elaborarea de fișe de lectură din bibliografia obligatorie.

Data completării 15.04.2024	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 16.04.2024	Semnătura directorului de departament 	
Data avizării la Decanat 02.06.2024	Semnătura canului responsabil 	Ștampila facultății